

Oh polletnih sindikalnih konferencah

Povečana aktivnost sindikatov je v našem doseganju družbenega življenja pozitivno vplivala, da se naše sindikalne organizacije vse bolj in bolj uveljavljajo kot samostojna politična sila v delovnih kolektivih in v občini. Ta samostojnost sindikalnih organizacij se kaže predvsem v večini pravnih stališčih do vseh političnih in gospodarskih vprašanj v kolektivih in v komuni, ki se neposredno ali posredno nanašajo na našega delovnega človeka. To nam v celoti potrjuje, da je večji del naših sindikalnih funkcionarjev in članov sindikata pravilno razumel naloge Zveze sindikatov Jugoslavije po VII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in IV. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije v našem družbenem življenju.

Novi elementi v značaju, vlogi in nalogah sindikatov so pogojeni in določeni v današnjih razmerah z družbeno lastno sredstev za proizvodnjo, z obstojem neposrednega družbenega in delavskega samoupravljanja, z izročitvijo proizvodnih sredstev v upravljanje delavcem-proizvajalcem in s krepitvijo odločilne vloge delavskega razreda v naši socialistični družbi.

Pomoč delavskemu razredu, da uspešno rešuje zapletene zadeve v upravljanju in da razpolaga z delom dohodkov, je najbolj učinkovita pot k doseganju gospodarskih rezultatov, k osvoboditvi iz ostankov mezdne delovnega odnosa ter k izboljšanju življenjskih pogojev delavcev in nameščencev. Naloga sindikalnih organizacij je, da pomagajo delavcem, da bodo z lastnimi silami ob udeležbi v samoupravnih organih in konkretno organizirano dejavnostjo čim uspešneje skrbeli za urejanje svojih odnosov, za zdravo prehrano in zdravje delavcev, za stanovanjske, družinske in družbene potrebe, za počitek in razvedrilo. Položaj in pogoji življenja so čedalje bolj odvisni od komune, zato so sindikati odgovorni in zelo zainteresirani za razvoj komunalnega sistema, za sodelovanje delavskega razreda v komunalnem življenju komune, za delitev sredstev lokalnih skupnosti, za formiranje realnih zaslužkov, za določanje prednosti pri zadovoljevanju vsakdanjih potreb, za razvoj stanovanjskih skupnosti, delavske univerze, obratov družbene prehrane, za kulturno življenje in izboljšanje itd.

Prav zaradi te velike in pomembne vloge sindikatov v našem družbenem življenju se naše sindikalne organizacije v naši ptujski občini z veliko vneto pripravljajo na prve polletne konference, ki so v posameznih delovnih kolektivih že mimo.

Polletne konference sindikalnih podružnic so zelo važna in odgovorna politična naloga, ki jo je treba dobro opraviti. Na polletnih konferencah bo zraven vseh ostalih vprašanj sindikalnih podružnic v prvem polletju, predvsem razprava o gospodarskih uspehih in slabostih delovnih kolektivov v prvem polletju 1959, delovni storilnosti, organizaciji dela, uveljavljanju novega tarifnega pravilnika ter o vseh ostalih vprašanjih, ki so najtesneje povezane z gospodarjenjem podjetja, delom delavskega sveta upravnega odbora, sindikalne podružnice itd. Na podlagi plodne razprave in analiz o gospodarjenju v prvem polletju, bodo sprejete nadaljnje smernice za čim uspešnejše delo delovnega kolektiva v drugem polletju. Sprejet bo lahko program dela sindikalne podružnice za drugo polletje 1959 v duhu zaključkov IV. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije do letnega občnega zbora sindikalnih podružnic, ki bodo v začetku leta 1960.

Polletne konference sindikalnih podružnic, ki bodo dobro pripravljene, bodo rodile zelo bogate sadove. Lahko upravičeno pričakujemo, da bodo delovni kolektivi in sindikalne podružnice v drugem polletju letošnjega leta dosegli nove uspehe. Delavci-proizvajalci bodo temeljito seznanjeni z uspehi svojega dela v

proizvodnji, z raznimi slabostmi, z gospodarskim stanjem podjetja in bodo tudi povedali s svojo besedo nove predloge. Sindikalna organizacija bo na polletni konferenci sprejela stališča do političnih in gospodarskih vprašanj v delovnem kolektivu in v komuni sporočila občinskemu ljudskemu odboru. Utrjeni bodo sindikalni organi. Občutnejša bo tudi in večja vloga sindikalne podružnice, prav tako tudi aktivnost članov sindikata v delovnem kolektivu ter še uspešnejše delo organov delavskega upravljanja.

Na polletnih konferencah bodo izvolili iz svojih vrst v sindikalne organe najposobnejše člane ali članice sindikata, ki bodo skrbeli za kulturno-prosvetno in izobraževalno delo v podružnici in za sodelovanje z Delavsko univerzo in DPD »Svoboda«. Z novo izvoljenimi funkcionarji za kulturno-

prosvetno-izobraževalno delo bodo pri Občinskem sindikalnem svetu redna posvetovanja o najvažnejših nalogah DPD »Svoboda« in Delavske univerze ter izobraževanja delavcev. Ta posvetovanja bodo vodili predstavniki DPD »Svoboda«, Delavske univerze in komisije za kulturo in tisk pri Občinskem sindikalnem svetu. Drago Zupančič je predsednik te komisije in član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta. V vseh sindikalnih podružnicah bodo izvoljeni Poverjeniki za list »Delavsko enotnost« in za njegovo dopisništvo. Skrbeli bodo, da se bo naš delavski list »Delavska enotnost« stalno širil med članstvo, in da bodo pisali o delu in življenju naših delovnih ljudi ter o uspehih v proizvodnji. Po končanem polletnih konferencah sindikalnih podružnic, ki bodo končane v avgustu na celotnem

območju občine Ptuj, bo Občinski sindikalni svet Ptuj sklical polletno konferenco Občinskega sindikalnega sveta s politično-gospodarskim poročilom o stanju v občini Ptuj. Poročilo bo zajemalo tudi vprašanja z organizacijsko-političnega področja sindikalnih organizacij ptujske občine.

Polletne konference sindikalnih organizacij in polletna konferenca Občinskega sindikalnega sveta bosta zelo ugodno vplivali na nadaljnji razvoj sindikalnega dela delovnih kolektivov in naše komune. V naših sindikalnih organizacijah prevladuje zavest, da se vodilna vloga delavskega razreda odraža v tem, kakšen je njegov vpliv na celotno gospodarstvo in družbeno dogajanje v delovnem kolektivu in v komuni.

F. B.

Ptujski hmeljenak savinjskemu

Obnovljeni hmeljevi nasadi dajejo hmelj, ki je kvalitetno in kvantitetno med najboljšimi v Jugoslaviji

Na nekdanjih posekanih hmeljevih nasadih v ptujski občini zopet rastejo moderni hmeljevi nasadi. Lansko pomlad je bilo obnovljenih skupno 22 ha hmeljevih nasadov. Od tega so jih obnovili na državnem socialističnem sektorju 17 ha, na združenem sektorju pa 5 ha. V letošnjem letu pa je bilo v državnem sektorju obnovljenih še 15 ha hmeljišč.

Stroški obnove so sicer visoki, toda ker je naš hmelj prvovrsten in ker se na svetovnem tržišču lahko proda, se obnova vsekaakor splača. Ker je hmelj zelo dobičkonosna kultura, jo mislijo še na-

dalje širiti na socialističnem sektorju. Novi nasadi so moderno urejeni, saj imajo vsi žično armaturo, pri oskrbovanju nasadov pa upoštevajo vse moderne agrotehnične ukrepe. Obnova se financira iz zveznih, republiških in okrajnih sredstev.

Letošnja izvrstna letina hmelja bo zopet dokazala, da je ptujsko polje zelo primerno za hmeljeve nasade. Upamo, da se bo ptujski hmelj zadovoljivo uveljavil na tržišču, da se bodo hmeljevi nasadi še bolj širili ter na ta način pripomogli k dvigu življenjskega standarda naših ljudi.

Vzporedno z obnavljanjem hmeljevih nasadov pa grade tudi velike moderne sušilnice v Kidričevem, kjer je že skoraj dograjena, dajejo v Ptuj in v Zavrču. Po perspektivnem planu bo kapaciteta sušilnic celo preseгла potrebe, zato nameravajo te sušilnice uporabljati tudi za sušenje raznih semen in drugih kmetijskih artiklov.

Lanskoletni pridelek hmelja je bil v ptujski občini zelo dober. Tudi letos predvidevajo bogato letino. V Kidričevem bodo po vsej verjetnosti pridelali 11 do 12 centov hmelja na hektar. Velika naloga pa čaka hmeljarje pri uničevanju dvajsetga hmelja, ki mora biti uničen vsaj v desetkilometrskem pasu okoli hmeljevih nasadov. Če zraven tega upoštevamo še vse ostale agrotehnične mere, tedaj bo hmelj gotovo dobro obrodil.

Možnosti za izobraževanje odraslih

Občinski sindikalni svet in Občinski odbor ZB NOV je te dni prejel razpis Dopisne šole iz Ljubljane, v katerem sporočajo o vpisu v prvo in drugo stopnjo jezikovnega tečaja za nemški in italijanski jezik. Oba jezika bodo poučevali na treh stopnjah: na začetni, srednji in višji stopnji. Zraven teh treh stopenj, ki bodo tečajnikom-dopisnikom posredovale znanje sodobnega jezika v govoru in pisavi, bo osnovna še četrta, izpopolnjevalna stopnja, ki se bo cepila v dve veji: v gospodarsko-poslovno in v književnozgodovinsko in estetsko.

Vsaka stopnja bo trajala 36 tednov. Pričetek pouka na oddelku za tuje jezike bo vsako leto v začetku oktobra, zaključek pa meseca maja.

Kandidat bo vsakih štirinajst dni prejel po pošti en zvezek z dvema lekcijama. Vsaki učni enoti bodo priložene domače vaje, ob koncu vsakega zvezka pa domača naloga, ki bo zajemala tvari dveh lekcij. Po predelavi snovi bo kandidat preiskusil svoje znanje v domačih nalogah, za boljše nadzorstvo pa bo moral narediti tudi pismeno nalogo in jo poslati v popravo svojemu profesorju, ki ga bo posamezniku določila Dopisna šola. Z novim zvezkom bo dopisnik prejel rešitev domače pismene naloge in popravljen izdelek z vsemi potrebnimi napotki in pojasnili.

Letos bosta na Dopisni šoli v Ljubljani odprti začetna in srednja stopnja, ki se bosta postopoma v naslednjih letih nadaljevali do najvišje stopnje.

V dopisni tečaj se lahko vpiše vsakdo, ki čuti, da bo zmogel slediti pismenemu pouku. Lekcije bodo pisane, lahko in razumljivo in bo vsa razlaga temeljila na primerjavi slovensčine in tujega jezika.

Ob zaključku vsake stopnje bodo kandidati na željo lahko opravljali izpite in dobili tudi spričevalo za vsako stopnjo. Po opravljenem celotnem tečaju pa bodo lahko opravili vsak zlastno

izkušnjo in prejel spričevalo, iz katerega bo v celoti razvidno, koliko obvlada jezik.

Tečaj se prične v začetku oktobra, vpis pa bo najpozneje do 15. septembra 1959. Za celotni tečaj, ki traja eno leto, se plača šolnine 5000 dinarjev, za člane ZB NOV pa 2000 dinarjev.

Vsa ostala potrebna navodila, prijave in program tečajev do-

bijo interesenti na Občinskem sindikalnem svetu Ptuj in Občinskem odboru ZB NOV, kjer tudi sprejemajo prijave za Ekonomsko srednjo šolo odraslih, ki bo delovala v okviru Delavske univerze v Ptuj, prav tako pa tudi za Dopisno ekonomsko srednjo šolo v Ljubljani, ki jo je razpisal Republiški svet sindikatov Slovenje.

Mladnska brigada združnikov

Protí koncu tega meseca je odšla na delovišče VII. mariborska mladinska delovna brigada mladih združnikov. Priprave za formiranje te brigade so že v teku. Okrajni komite LMS Maribor je skupno z Okrajno združno zvezo dal predlog za vključevanje združene mladine v mladinsko delovno brigado. Okrajna združna zveza je izdelala poseben program dela v prostem času. Brigada bo poleg ostale opreme imela svoj traktor z inštruktorjem. Prav tako pa se bo lahko kmečka mladina uspo-

sabljala za dobre živinorejce in poljedelce, ker bodo v sestavi brigade strokovnjaki — agronomi in kmetijski tehniki. Zraven strokovno-vzgojne plati pa ne bo pozabljeno tudi na ostala področja dejavnosti mladine. To je vsekar edinstvena prilika kmečke mladine, da si pridobi osnovno znanje za delo v kmetijski zdruzi in kvalifikacije dobrega kmetijskega proizvajalca. Prijave za to mladinsko brigado sprejemajo vse kmetijske zadruge ter Občinski komite LMS Ptuj.

Ekonomska srednja šola v Ptuj

V torek, 18. avgusta, je bila v Ptuj druga redna seja Sveta za prosveto Občinskega odbora Ptuj, ki sta se je udeležila tudi predsednik Občinskega ljudskega odbora Janko Vogrinec in tajnik Ivan Rau.

Svet je sprejel številne pomembne sklepe s področja šolstva v občini Ptuj, med najpomembnejše pa spada sklep o ustanovitvi Ekonomske srednje šole za odrasle. Predlog je dal delavski svet Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo, kjer je že prijavljenih nad

40 slušateljev za srednjo ekonomsko šolo. Drugi predlog pa je izšel iz ankete, ki sta jo letos v začetku leta razpisala Občinski sindikalni svet Ptuj in Društvo knjigovodij v zvezi z ugotavljanjem strokovne in šolske izobrazbe vodilnih kadrov v podjetjih občine Ptuj, predvsem tistih, ki delajo na področju računovodstva in knjigovodstva v podjetjih. Anкета je pokazala veliko zanimanje naših kadrov in željo, da se izpopolnjujejo, kar pa je mogoče le v ekonomski srednji šoli.

Po doseganih podatkih je skupaj nad sto kandidatov, ki se že-

Etiopski cesar Haile Selassie in predsednik Tito na Brionih

Od sobote, 15. avgusta, je etiopski cesar Haile Selassie I. spremljal Aido Desto gost predsednika Tita. Po uspehih razgovorih med državnikoma in pordnevem bivanju na Brionih je visoki etiopski gost skupno s predsednikom Titom in spremljavo obiskal Koper, Postojno, Ljubljano, Kranj, Lesce in Bled. Povsod ju je pričakala in prisrčno pozdravila množica. Z Bleda se bo gost danes, 21. avgusta, vnil preko Vršiča, Trente, Bovca in Nove Gorice v Koper ter nazaj na Brione.

Naš KOMENTAR

Da bi ženevska konferenca zunanjih ministrov ne izpadla kot prevelika polomija, so se šefi držav končno odločili vsaj za eno izmed oblik medsebojnega sporazumevanja, ali točneje srečanja in to v obliki obiskov v raznih prestolnicah. Za sedaj seveda ne govorijo, da bi se sestali vsi štirje šefi velesil, pač pa se — vsaj tako kaže — odločili za medsebojne obiske. Predsednik ZDA Eisenhower bo 26. avgusta prišel v Bonn, kjer bo baje tri ure gost kanclerja Adenauerja, da bi se takoj nato podal v London. Kasneje naj bi prišlo potem še do srečanja med Eisenhowerjem in Hruščevom. Po najnovejših vesteh naj bi se sešla tudi de Gaulle in Hruščev.

Na Eisenhowerjev obisk v Evropi, predvsem pa v Bonni, ne smemo gledati kot na običajen obisk Macmillana ali de Gaulle, kajti ameriški predsednik je že po ustavi prepovedano zapustiti deželo brez predhodnega dovoljenja kongresa. Prvi predsednik ZDA, ki je potoval v inozemstvo, je bil Wilson, ko je po prvi svetovni vojni prišel v Pariz. Zato se sedaj velja načelo, da potuje predsednik v svet samo če je nujno potrebno. In kaj je sedaj nujno?

Prvo vsekakor Nemčija, nato Berlin in pa vprašanje oborožitve nemške armade. V zvezi s temi vprašanji in z obiskom Eisenhowerja sodijo nekateri komentatorji, da bo nastopil Adenauer v vlogi pridigarja in da bo očital predsedniku ZDA, da s politiko popuščanja ne srbijo dovolj za enotnost Zahoda. Drugi pa zopet trdijo, da bo Konrad samo poslušal in nato tudi izvajal politiko svojega večjega po-

vojnega zaveznika. Druga trditve bo vsekakor točnejše, kajti ne smemo pozabiti, da je Nemčija odvisna od Amerike, ne pa obratno. Eisenhower se bržda sploh ne bi podal v Bonn, če ne bi Adenauer junija nenadoma umaknil svojo kandidaturu in s tem ogrozil zahodno enotnost in možnost za sporazumevanje med Vzhodom in Zahodom. Če se je starec že odločil za trmasto politiko ga bo pač treba nekoliko ošteti, ne da bi bila pri tem prizadeta nemška neodvisna politika.

Ker so vsi predlogi za ureditev berlinskega vprašanja propadli, so šefi držav prevzeli vlogo zunanjih ministrov in se odločili za poseg v svetovno politiko. Ob Eisenhowerjevem odhodu v Evropo sta začeli krožiti po vsem svetu dve vesti, o katerih pa uradni krogi ne govorijo mnogo. Najprej naj bi Hruščev popustil pri berlinskem vprašanju v taki meri, da bi prepustil nadzorstvo nad berlinskim koridorjem Zahodni Nemčiji. To je zelo ugoden predlog, vendar pa skriva v sebi delno zvijačo. Če bi Zahod pristal na takšno rešitev in če bi Nemci dejansko prevzeli nadzorstvo, bi s tem nehote priznali obstoj druge, t. j. vzhodnonemške države. Zato so se ob takem predlogu takoj globoko zamislili.

Druga gesta pa zadeva Eisenhowerjevo popuščanje. Baje bo pristal na to, da bodo ustavili oboroževanje vzhodnonemške armade z atomskim orožjem. To bi bila ena največjih koncesij proti Vzhodu in prepričani smo lahko, da bodo tudi sovjeti popustili v marsikaterem vprašanju, če bo Eisenhower dejansko pristal na atomsko razorožitev Nemcev.

Čakajmo na zaplet in na razplet.

Zbor slovenske mladine in tabornikov

Na kraju, kjer je bil leta 1945 ustanovljen Glavni iniciativni odbor Zveze slovenske mladine, bo 23. avgusta veliko zborovanje, na katerem bo govoril član Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, Janez Vipotnik. Po tem bo odkrite spominske plošče. Sam program bo izpopolnjen s taborjenjem 600 tabornikov iz vse Slovenije v dneh 22., 23. in 24. avgusta na Podstenicah.

Kočeški Rog je bil zibelka in središče partizanskega gibanja v Sloveniji, zato je še to slavlje večje. Zborovanja se bo-

do udeležili vsi tisti, ki jih kakršenkoli spomin veže na ta kraj, ravno tako se bo zborovanja udeležilo veliko število mladine iz vse Slovenije. Tudi nekateri mladinski aktivisti v ptujskih podjetjih organizirajo izlete mladine v ta kraj, da se udeležijo te velike manifestacije slovenske mladine. Pridetev na Podstenicah v Kočevskem Rogu bo zraven manifestacije v Završnici pod Stolom na Gorenjskem ena osrednjih mladinskih praznovanj v okviru praznovanja 40. obletnice KPJ in SKOJ v Sloveniji.

ljo vpsati v ekonomsko srednjo šolo v Ptuj. Nekaterim primanjkuje šolska izobrazba, kar bodo lahko hitro nadoknadili v okviru Delavske univerze, kjer bodo lahko izpopolnili, kar so zamudili, nato pa se vpisali v višje šole.

Ekonomska srednja šola — obdelek za odrasle v Ptuj — bo v okviru Delavske univerze Ptuj

E. B.

Iz naših mest trgov in vasi

Vinogradniki in sadjarji, uničujte ose!

Od Miklavža pri Ormožu nam pišejo:

Najhujši sovražniki grozdja in sadja poleg škorcev, sršenov in raznih muh: malih in velikih, svetlih in temnih, so letos zlasti ose. Ko se je prve dni tega meseca začelo mehčati grozdje in zoreti zgodnje hruške in jabolka, so ose napadle te sadeže v takšnih množinah, da resno ogrožajo ves pridelek. Ne da bi napadale na grozdju samo posamezne jagode, kakor se to navadno dogaja, ne, letos napadajo celo grozdje v takšnih množinah, da so videti, kakor pravi naš dopisnik, malone na vsaki jagodi po tri ali štiri ose naskrat, ki s svojimi močnimi čeljustmi srkajo iz njih sok. Za sedaj napadajo samo grozdje raznih zlatih, in na trših ni videti od njega nič drugega, kakor porja-

vele kožice in pod njimi samo pečke. Enako napadajo ose tudi razne hruške in jabolka.

Ljudje se sprašujejo, od kod letos toliko os. Kakor je znano, ose gnezdi na podstrešjih in v zemlji. Te so hujše. Letos nismo imeli hude zime in primeroma mila zima jim je prizanesla. Zemlja ni nikdar prav zmrznila, da bi prišel mrz do njih, da bi obnemem z zemljo zmrzile tudi ose. Tako so lahko prezimile in ker se hitro plodijo, so se tudi močno razmnožile.

Zato, vinogradniki in sadjarji, vaše grozdje in sadje je v nevarnosti. Letos je osje leto, kakršno smo imeli, n. pr., leta 1927 in 1950. Da si obvarujemo goriški in sadni pridelek, ki ga je že itak malo, nam ne preostane nič drugega, kakor da ose pokončujemo, kakor

je moremo. Če gnezdi na podstrešju, je najbolje, da se spravimo nad nje zvečer, ko so že vose doma. Pripravimo si lonec z vročo vodo, ga postavimo ali držimo pod osjim gnezdom, ki ga previdno odtrama ali letve (late) z nožem odlučimo in vsa zalega pade v krop. V zemlji jih uničujemo z gorečo tresčico žvepla, ki jo vtaknemo v osjo luknjo in jo potem z zemljo zamašimo. Delajo tudi tako, da gnezdo razkopljajo (seveda tudi že v mraku) in vržejo nanj slamo, ki jo zažgejo. Ta način uničevanja os je pa bolj nevaren in če nisi dovolj uren, se ose razletijo in tebi ne preostane nič drugega, kakor da čimprej pobegneš. Sicer pa bo itak vsak sam presodil, kako priti osji zalegi najbolj učinkovito do živega.

CIRKULANE

Tukajšnja organizacija Rdečega križa je organizirala tečaj prve pomoči, ki je bil namenjen predvsem čuvarjem omaric prve pomoči. Tečaj je vodila komisija za zdravstveno prosveto RKS in ga je obiskalo 14 tečajnikov. Tečaj je končal z izpiti 12. avgusta tega leta in je pokazal prav dobre uspehe.

Na tukajšnjem območju bo moralo biti v bodoče vedno več storjeno glede zdravstvene prosvete in prve pomoči. Delo zdravstvenih aktivistov na haloškem območju obeta naši družbi velik prihranek delovnih dni in denarnih sredstev, ko bo zdravih vedno več ljudi in ko bodo zdravi ljudje ob primerni zdravstveni preventivi in življenjski ravni obvarovani pred raznimi boleznimi in obolenji. Medicinska sestra je našim materam v veliko pomoč, saj jim lahko ob življenjskih izkušnjah prikaže in pove marsikaj koristnega za njihovega otročička. Od nje so tečajniki pridobili mnogo koristnih napotkov za delo aktivistov RK.

Med tečajem RK v Cirkulanah je bilo ponovno pogreto vprašanje asanacije 4 studencev, ki še vedno čakajo na sredstva in izvršitelje tozadavnih del. Začnimo pri vodi, ki je osnovna stvar našega življenja in naše zdravstvene preventive in bomo tudi tukaj napredovali zlasti v Halozah, kjer je kot do nje še zelo daleč.

Organizacija RKS Cirkulane in komisija za zdravstveno prosvetljevanje zaslužita vse priznanje skupno s predavateljskimi za ves trud, da je pridobilo 14 tečajnikov nekaj novega znanja in nasvetov za bodoče praktično delo na terenu. Upamo, da bo takih in podobnih tečajev še več in ni bojazni, da ne bi bilo za nje tečajnikov, saj je tudi mladina v Halozah željna zdravstvenega prosvetljevanja.

F. T.

Skrb za zastave

V letošnjem jubilejnem letu je bilo tudi v Ptujju precej praznovanja. Čez noč se mesto okraši z zastavami, državnimi, narodnimi in partijskimi. Se vem, kaj ponos nas je navdajal, ko smo dijaki v stari avstro-ogrski državi gledali naše lepe belo-modro-rdeče slovenske trobojnice. Takrat so bili narodnostni boji, in naša zastava nam je bila svetinja, ki smo se zaradi nje z našimi narodnimi nasprotniki tudi stekli. Danes so zastave jugoslovanskih narodov dobile še rdečo peterokrako zvezdo, simbol nove socialistične dobe. Še bolj kakor nekaj smo danes ponosni na naše zastave, vendar pa nekateri ljudje, ki jim je poverjeno razobešanje zastav ob praznikih, niso poučeni, kako je treba zastavo na drugo obrniti. Vseeno jim je, samo da zastava visi. Tako smo opazili pri zadnjih praznovanjih na nekaterih hišah tudi srbske in hrvatske zastave. Da me ne boste krivo razumeli: nič nimam proti, če kdo razobeši tudi v Ptujju srbsko ali hrvatsko zastavo. Zakaj ne! Saj bratstvo in enotnost naših narodov ne sme biti le prazna beseda. Vendar nekateri ljudje, ki zastave razobešajo, prav gotovo ne mislijo na to. Modro-belo-rdeča je državna; če ne paziš, jo lahko

Štirideset let od ustanovitve KPJ Spominski dnevi KPJ

- AVGUSTA — 25. 1918 — v Celju deželna konferenca socialnih demokratov iz Spodnje Štajerske.
- AVGUSTA — 20. do 22. 1922 — drugi kongres SKOJ v Sloveniji.
- AVGUSTA — 22. do 27. 1922 — splošna stavka rudarjev v vseh podjetjih TPD (stavka 12.000 rudarjev)
- AVGUSTA — 21. 1925 — izide v Ljubljani tednik »Delavsko-kmetijski list«, legalno glasilo KPJ za Slovenijo (izhaja do prenevede aprila 1926).
- AVGUSTA — 21. 1937 — izide prva številka štirinajstdnevnik »Kmečke sloves«, lista slovenskega podeželskega delovnega ljudstva.
- AVGUSTA — 25. 1941 — ustreljen Slavko Slander, član CK KPS.
- AVGUSTA — 21. do 24. 1944 — zborovanje štajerskih aktivistov v Savinjski dolini.

Zelezniška nesreča pri Osluševcih

V Ptujski bolnišnici na septičnem oddelku v sobi 18 sem obiskal med različno poškodovanimi bolniki, 48-letnega Ivana Janžekoviča, kmeta iz Vičanc 16, ki je preživel, hudo nesrečo v noči od petka na soboto 14./15. avgusta okrog 2. ure pri železniški postaji Osluševci, ki mi je dogodek tako opisal:

V petek, 14. avgusta, je pri Veterinarski bolnici v Ptujju padla odločitev, da je pripeljan Janžekovičev konj neozdravljiv. Janžekovičev voznik kmet Peter Senica iz Vičanc je videl, da bi prevoz ubitega konja v Maribor Janžekoviča preveč stal, zato sta se napotila v Maribor, tam odlašala konja in se popoldne podala nazaj proti domu. Ker ju je zeblo v hladni noči, sta se na vozu obložila s krmo, ki sta jo še imela s seboj in okrog 2. ure v soboto zjutraj, 15. av-

gusta, prispela v bližino postaje Osluševci, kjer bi morala prečkati nezavarovano železniško progo Ormož—Ptuj. V smeri iz Ormoža prihajajoče lokomotive s službenim vozom in vagonom čebel nista videla niti slišala. Janžekovič je samoto, da je močno tresnilo in da se je znašel na postaji hudo poškodovan. Takoj je bilo pri njem več ljudi, ki pa jih ni poznal in kmalu je bil zopet nezavesten. Spominja se še besed nekoga, da je Senica zmrcvarjen, konj ubit in voz razbit. Podrobnosti so mu ljudje povedali šele drugi dan v bolnišnici, ko so prišli k njemu na obisk.

Nesreča je bila, kot kaže, neizogibna, ker je čuvaj prepozno opazil ropotanje voza po cesti, ko se je bližal križišču izza postajnega poslopja. S kričanjem je poskušal voznika zadržati, vendar je bilo prepozno. Konj z vozom in verjetno specima potnikoma je že bil na križišču, ko je privozil vlak. Konja je z delom odtrgnega voza vrglo desno ob progi. Senica je zmelelo, da je bil takoj mrtev. Janžekoviča pa, ki je sedel na vozu izza Senice pa je vrglo več metrov levo od proge na železniško postajo, kjer so ga pobrali hudo poškodovanega po nogi in roki in ga odpeljali v ptujsko bolnišnico.

Lovci — dobro spite!

Po hribih okrog Juršincev delajo lisice tamkajšnjim prebivalcem občutno škodo. Med najbolj prizadete spadajo gospodarstva: hšne številke 28, 29, 30, 31, 32, 33 n 34. Samo tem odnesejo lisice letno 90 kosov perutnine. Lahko si mislimo, kakšna škoda nastane zaradi navedenega. Lisice so se tako razmnožile, da po bolen dnevu ropajo čisto ob hišah. Veliko škodo delajo tudi po lovščih, saj so lisice zajce popolnoma iztrebile.

Ljudje se pritožujejo, toda lovci se ne zmenijo, kdaj temu da je uničevanje roparske divjadi njihova dolžnost. Jeseni bo seveda drugače; takrat jih bo kar dvajset škalo enega zajca.

Prebivalci tega okolja upajo, da bodo juršinski lovci začeli resno razmišljati o svojih dolžnostih in možnih pokončevanja škodljivih divjad.

obrneš, je potem rdeče-belo-modra — hrvatska, Slovenska nacionalna je belo-modro-rdeča; če jo obrneš, je rdeče-modro-bela — srbska.

Priporočam v prihodnje več pazljivosti. Naj bo tudi v tem oziru red.

DOPISUJTE V

PTUJSKI TEDNIK

Trnovska VAS

Gasilska svečanost v Bišu

V nedeljo, 16. avgusta, je bila v Bišu svečana otvoritev novega gasilskega doma in razvjitje novega prapora. K tej svečanosti, ki je bila hkrati posvečena tudi 40. obletnici KPJ, se je zbralo veliko število ljudi. Prisostvovali so tudi zastopniki okrajne in občinske gasilske zveze in vsa sosednja gasilska društva s svojimi društvenimi prapori na čelu.

Svečanost je otvoril društveni predsednik tovariš Franc Krajnc ter pozdravil vse udeležence, posebej še goste iz Maribora, Ptujja, Lenarta in drugod. V svojem govoru je seznanil navzoče z delovanjem društva od njegove ustanovitve do danes. Predvsem pa je govoril o veliki požrtvovalnosti in vztrajnosti gasilcev in ostalih vaščanov pri gradnji novega gasilskega doma. Poudaril je, da se je vse gradbeno delo vršilo prav v času, ko je bilo največ dela na polju. Mnogokrat so morali po celodnevem trudu polnem delu na polju nadaljevati še z delom pri gasilskem domu pozno v noč. Toda z združenimi močmi so premagali vse težave. Poudariti je treba, da je to društvo najaktivnejše društvo v tem kraju.

Zahvalil se je vsem, ki so društva v kakršni koli obliki pomagali in doprinesli svoj delež k dograditvi tega doma. Vsem navzočim pa je ob tej priložnosti slovesno obljubil, da jim bodo gasilci v slučaju elementarnih nesreč tudi požrtvovalno pomagali.

Zatem je govoril podpredsednik rep. gas. zveze ter poveljnik okrajne gasilske zveze Ma-

ribor tov. Milan Klemenčič in izrekel društvu priznanje ter jim čestital k uspehu. Apeliral je na nje, naj se še nadalje odlikujejo s tako požrtvovalnostjo in neumornim delom v medsebojni slogi in razumevanju kot do sedaj ter naj se udeležujejo na vseh področjih naše družbene dejavnosti. Gasilski dom pa naj bo ljudstvu, poleg drugega, tudi žarišče kulture in prosvete. Nato je med igranjem godbe odprl novi gasilski dom. Pokrovitelj prapora tov. Alojz Salamun pa je novi prapor razvil ter dejal, naj jim ta prapor palopa na čelu društva in naj jim bo vedno v čast in ponos. Nato ga je izročil društvu nositelju prapora.

Tudi poveljnik občinske gasilske zveze Ptuj tov. Horvat je čestital k uspehu ter jim dal nekaj navodil za bodoče delo. Slavnost so zaključili s prostimi vajami članov in članic domačega gasilskega društva.

Na dopust

»Ali si spravil vse v usnjeni kovček?« ga je vprašala, ko sta pred postajo lezla iz trolejbusa. »Copate, zobno ščetko, daljnogled, brivski aparat, kravate?«

»Da, vse sem spravil vanj,« ji je odgovoril, potem pa se je zgrabil za glavo: »Nekaj sem pa le pozabil...«

»Kaj?« se je sunkovito obrnila k njemu.

»Kovček,« je rekel.

PREKRŠKI ZOPER JAVNI RED IN MIR

Ti prekrški so v glavnem stvar mladostne objestnosti, ko mladi ljudje na neciviliziran način razgrajajo in se pretepajo. Fantje na vas. ponoči često trkajo na okna deklet in če jim ta ne odprejo, začno razgrajati okoli hiše in pobijati šipe. Na pomoč priskoče oče in še kdo drug in takšen mlad objestnež se kaj kmalu znajde pred sodnikom za prekrške, kjer povrne škodo in plača občutno denarno kazen.

Mladi ljudje se često zelo radi pretepajo. Posebno radi pa se tepejo fantje v Prlekiji od Spuhlje preko Rogoznice do Formina. Začne se pretep, nekoga počakajo in ga premlatijo. Dostkrat pa se zgodi, da pretepejo napačnega, ki ni bil prav nič kriv. Vse se seveda konča pri sodniku za prekrške, ki takšnim mladim objestnežem nekoliko »prištrže« kralja.

Tud družinski prepričajo privedejo do prekrškove zoper javni red in mir. Očete se opijejo, pridejo domov in zaradi pogostih očitkov premlatijo celotno družino in jo včasih celo spodbije od doma. Seveda se vse to dogaja s primernim hrupom. Sodnik za prekrške pa jih mora za to primerno kaznovati.

Dobri sosedski odnosi se zelo radi skalijo, začne se prepir, ki često vodi do medsebojnih obračunavanj zaradi mej, prehodov, dvorišč, kleti, drvarnic itd. Zoper mora poseči vmes sodnikova roka in »razčistiti« položaj, krivce pa primerno kaznovati.

Teh in takih prekrškov je precej, kajti ljudje se pogosto opijejo in delajo nerode na naših ulicah v mestih in v vaseh. Za svoja nedostojna dejanja se morajo zagovarjati pred sodnikom za prekrške in odšteti včasih občutne denarne kazni ali pa odsedeti nekaj časa v zaporu.

Neustrašen in vztrajen borec

Ptuj je dal mnogo ljudi, ki so vse žrtvovali za Partijo in za srečnejše življenje svojega ljudstva. Nekateri mladi komunisti so darovali za idejo komunizma svojo mladost in svoj poklic. Med temi je bil tudi Čuček Franc iz Ptujja, sin trgovca, ki je stanoval v hiši ob železnici v Zrinjsko-Frankopanski ulici. Ker je Franci — tako smo ga bili vajeni klicati — odlagal študij na univerzi, so ga domači in prijatelji zaskrbljeno spraševali, kaj bo z njegovim poklicem. Franci jim je odgovoril: »Študij sedaj ni važen, ker živim v dobi, ko vodi delavski razred odločilno bitko proti fašizmu, proti parazitom in izdajalcem domovine. Po zmagi socialističnih sil bom dokončal študij, da bom lahko nato s svojim znanjem pomagal pri graditvi socializma in ustvarjal lepše življenje tudi za svojo družino.« Franci je bil vedno veder in neuklonljiv tudi v najtežjih trenutkih.

Ptujski komunisti so cenili Franceta zlasti po njegovih spretnih ilegalnih akcijah. Pri tem je bil Franci naravnost drzen. Zandarjem je raztresel komunistične letake pred nosom in napisal ko-

Franci Čuček — Črnivec

munistične parole na javnih prostorih. Franci se jim je zmeraj izmotal. Ni jim uspelo, da bi ga pri akciji zasačili, čeprav so ga sumili, da ilegalno dela, preiskovali so večkrat brez uspeha njegovo s stanovanje.

OB PRIHODU OKUPATORJA

Takoj po okupaciji se je Franci povezal s komunisti, ki so še ostali v Ptujju. Hodil je na sestanke, ki jih je vodil Jože Lacko. Ker je imel največ znanec v vaseh na desnem bregu Drave, je bil zadolžen, da tam organizira OF, da zbira orožje in vodi sabotažne ak-

cije. V juliju je okupator nasilno izselil njega in družino. Bilo je težko zlasti zaradi otroka, ki je bil star šele pet mesecev. Zavlekli so jih v Hrvaško Dubico v hribe k kmetu Petroviču. Tu se je Franci povezal z učiteljico Maro Oven, doma nekje blizu Črnomlja. Bila je organizirana v osvobodilno gibanje. Tu je Franci dobil ponoči v gozdove k srbskim kmetom, ki so se skrivali pred koljači. Franci jim je mnogo govoril o naprednem gibanju, o boju proti okupatorju, izdajalcem in izkoriščevalcem. Ustajši so Franceta nadzorovali. Moral se je javljati kakor drugi izseljenci na ustaškem uradu. Uspelo mu je tudi, da je dobil propustnico za Zagreb z izgovorom, da se bo vpisal na veterinarsko fakulteto. Za ženo Zinko in otroka je izprosil pri Rdečem križu, da sta se lahko preselila v Ljubljano. Sam je moral še naprej ostati v Dubici, kjer je živel kakor na trnju. Ustajši so množično nobilali Srbe in druge zavedne ljudi. Njihovi koljači so tekmovali, kdo bo poklal čim bolj zverinsko in čim več ljudi. Z zakrivljenimi noži so rezali ljudem vratove in jih puščali ležati v cestnih jarkih. Nek ustaški oficir je bil ponosen, da je zmrcvaril in poklal nad 100 Srbov. Okrog je hodil kot mesar in razkazoval krvave nože. Francetu je čez nekaj časa uspelo, da je pobegnil čez mejo v Ljubljano. Vrnil se je k svoji družini, kjer se je kmalu povezal z osvobodilnim gibanjem. Na njegovem domu so osnovali ptujski izseljeniški odbor OF, v katerem so bili Franci, Mirko Bežjak, krojač iz Ptujja in Rojičeva, pozneje pa še

Jože Sagadin. Ta odbor je bil povezan s centralnim odborom izseljencev preko Ivana Bratka. Zaradi njegove spretnosti v ilegalnem delu so izbrali Francija za glavnega kurirja OF med Ljubljano in Zagrebom. Tako je v novembru 1941 nesel prvo poročilo v Zagreb in sicer v škaflijski vžigalic, ki je imela dvojno dno. Pogosto je ilegalno potoval v Zagreb. Poročila je skrival na različne načine: v hrbtu knjige, v mesnih in drugih konzervah, pod zaščito oblogo obleke, na skritem mestu v čevljih, v specialno izdelanem kovčku, ki ga je ohranila njegova žena. Ta kovček se je zelo dobro obnesel. Franci je odlagal tajno pošto v Zagrebu pri sedaj že pokojnem inž. Maksu Vaudi, ki je bil doma iz Ptujja. Tajno pošto je oddajal tudi v neki trafiki, ki je bila brez nekaj časa izdana. Nekoč pa je tajna policija čakala v trafiki kurirja iz Ljubljane, vendar se je Franci v nevarnem trenutku znašel in srečno odnesel pete. Pozneje je imel zvezo prek tovarišice Komavil, ki je bila organizirana v OF. Tajno pošto je prenašal tudi Vlado Kaduc-Maks. S Francetom sta se menjavala tedensko za ilegalno pot v Zagreb. V Ljubljani je imel Franci leta 1941 zvezo s Tonetom Tomšičem, Dušanom Kraigherjem-Jugom in drugimi. Od teh je prejemal pošto in jo odnašal na določena mesta. V Ljubljani je imel zvezo tudi preko javke v Miklošičevi ulici v trgovini Šik. Lastnica trgovine je bila Marija Žvan, doma iz Ptujja.

Franci pa ni bil samo kurir za prenašanje tajne pošte, ampak je vodil večkrat čez mejo tudi ilegal-

ce, med njimi voditelje osvobodilnega gibanja. Tako je spremljal iz Hrvatske na Dolenjsko Edvarda Kardelja in Ivana Mačka. Kardelj se je v člankih »Spomini na NOB v Sloveniji«, ki so bili objavljeni v Ljudski pravici v juliju 1953 dobro spominjal Franceta, kurirja, ki je imel partizansko ime »Črnivec«. Kardelj je napisal tudi za Franceta posvetilo, ki je bilo izročeno njegovi ženi, Zena ga je prepustila Muzeju v Ptujju. Kot že rečeno, Franci se ni pečal samo s kurirskimi posli. Kot spreten in sposoben tehnik, je sodeloval s centralno tehniko v Ljubljani. Delal je skupno z Milanom Škravljajem »Petračem« ter z drugimi tovariši kot Tiborjem Škerlakom, Kovačem in drugimi. Doma je izdeloval razne dele za bombe. V epruvetah je mešal razna eksploziva. Ob neki taki priliki, bilo je to 7. februarja 1943, je nastala huda eksplozija. Na levi roki mu je odtrgalo vse prste razen mezinca, na desni pa cel dlan. Franci je še zakričal: »Joj, moje roke!« nato je obležal nezavesten. V zmedbi so poklicali rešilni voz. V zadnjem trenutku, ko je rešilni voz že prišel, so se znašli Šoferju so sporočili, da je bolniku nekoliko odleglo in da se je medtem že odpeljal s tramvajem k zdravniku. Bilo je nevarno, da bi se izvedelo, kaj se je v resnici zgodilo. Med strankami v sosesčini so bili nezanesljivi ljudje, med njimi nek italijanski krojač, zagrizen fašist. Franci se je med tem osvestil. Ko mu je žena povedala, da je rešilni avto še spotoma, se je Franci zgrozil: »Vsi bomo postavljeni ob zid.« Zavrni rešilni avto! Franci je še naročil,

naj bi nekdo stopil v »Emono« k zdravniku Dergancu ml. in mu sporočil, da ga »Črnivec« nujno potrebuje. Derganc je takoj prišel in mu nudil prvo pomoč. Nato so Franceta spravili v »Emono«, kjer so ga dalj časa zdravili. Tu je prelast hude bolečine, ker so mu odščipnili ostanke prstov. Z družino se je dogovoril za primeren izgovor, če bi fašisti poizvedovali o nesreči.

Ko so Francetu roke zacelile, je nadaljeval z ilegalnim delom. Največkrat je odhajal na Dolenjsko v glavni štab in vzdrževal zvezo z Ljubljano. Avgusta 1943 je dobil težko in tvegano nalogo. V Ljubljani je bilo treba naročiti dva toorna vagona, da bi prepeljali orožje in sanitetni material v Stražo pri Novem mestu. Franci je vse potrebno organiziral. Na tovrstno postajo pa je šla njegova žena, kjer je dejala, da jo pošilja njen šef stavbenik Anton Mavrič iz Ljubljane za Bežigradom z naročilom, da rabi za naslednji dan dva pokrita vagona za razni stavbeni material, ki ga mora prepeljati v Stražo. Žena je imela precej težav s karabinjerji, ki so ji odvzeli tudi osebno izkaznico. Takrat je bil na postaji tudi transport interniranec in je bilo vse še bolj zastraženo. Kljub vsemu je akcija uspela. Naslednjega dne so naložili mimo vseh straž z raznimi zaboji oba vagona. Ker je bilo organiziranih v OF veliko železničarjev, so vse srečno naložili in tudi srečno prepeljali v Stražo. Tu pa so postajo zasedli partizani in nepotrebnih material nemudoma odpeljali v hribe.

(Nadaljevanje na 3. strani)

KULTURA in PROSVETA

V čitalnici Studijske knjižnice

(Nadaljevanje)

Opis Ptuja in okolice v Povodnovi »Meščanski Čitanki«

Od starejših opisov našega mesta je vsekakor zanimiv tisti, ki ga najdemo v Povodnovi čitanki, v drugem delu iz leta 1825. O Ptujju pravi Povoden, da je tu svet deloma hribovit, saj leži mesto ob vznožju grajskega hriba, na čigar hrbtu se ponosno dviguje Dietrichste-nov grad, se ozira preko ravnine ter zaničljivo gleda na spodaj ležeča žitna polja, ki jih je gnobja rimska kri, teptala kopita gotskih konj ter z ognjem in mečem nečloveško pustoli Madžar.

Zgornji Ptuj je na severnem pobočju porastel s sadnim drevjem, od sosednjega v narodnega hriba ga loči prometna cesta. S te strani ni nikakega mikavnega razgleda, tembolj razkošen pogled pa je z južne grajske strani. Vsakdo, ki se povzpne na grad, je zadivljen

slikoviti pokrajini z rodovitnimi polji. Bližnji gradovi Dornava, Murterina, Borl in ponosna Velika Nedelja krase Spodnje Dravsko polje in zakrvaajo mačk, globoko ležeči Ormož, ki je izza leta 1200 ostal brezpomemben, ne da bi se povečal ali s drugače opomogel. Na Sp. Dravskem polju uspevajo razni poljski sadeži, zlasti pšenica, rž, ajda, proso, oves in koruza, dočim so na Zg. Dravskem polju prodnati predeli in površine obrasle s praprotno in grmičevjem. Zato niso uporabni nit za pašnike, še manj za posevke.

Ptuj v Povodnovem času

O samem Ptujju pravi Povoden, da bi bilo mesto imenitnejše in bolj obljubeno, če bi bilo na levem dravskem bregu boljše hiše, širše ulice in večja predmestja. V mestu je 200 stanovanjskih hiš z 2300 ljudmi, ki so deloma meščani, deloma vojaki in drugi. Tu se govori navadno samo nemško

no uveljavili usnarjari in suknjarji. V času denarne krize se je število šestih suknjarjev skrčilo na dva. Številnejši in trdnější so usnarjari. Od ostalih obrtnikov so le maloštevilni, ki zaslужijo več kot za vsakdanji kruh.

Ptuj ima od leta 1788 organizirani magistrat. Ko je pisal Povoden svojo kroniko, je bil v Ptujju župan Franc Rašp, ki je dobival od občine plačo. Povoden poudarja, da je Rašpov prednik županov brezplačno, kar je treba še posebej podčrtati, kajti le redki so, ki bi služili samo zaradi časti.

V nadaljnjem razpravljanju nas uvaja Povoden v šolstvo takratnega Ptuja, ki je bilo dokaj skromno. Nato naštevata naš kronist važnejše javne ustanove, trgovska podjetja in drugo.

Slika starodavnega Ptuja se je do naših dni bistveno spremenila

ob pogledu preko prostrane ravnine Zgornjega in Spodnjega Dravskega polja, pa tja globoko v ozadje Haloze. Amfiteatralno so naznanene vasi, cerkve, gradovi, livade in njive.

Obzorje nam zapirajo veličastno Pohorje, senčnati Boč in sedlasta Rogaska gora, v ozadju pa visoke hrvaške gore. Če bi ti hribi znali govoriti, bi nam vedeli mnogo povedati: o krvavih bitkah, zmagah in drugih pomembnostih, ki so se zgodile na teh poljanah v pradedni. Toda oni molčijo, tako da lahko samo ugibamo o vsem, česar naši predniki nikjer niso zapisali.

Protí severu je obzorje povsed utegneno. Na tej stran: leže mestni hribi, v ozadju pa se med grič in gozdovi dviga prastari vrberški grad. Protí vzhodu pa se lahko občudovalec narave divi

ali slovensko (windisch), nekoliko tudi italijansko in češko, posebno v invalidskih hiših.

Tukajšnji trgovci so v zvez: s Hrvaško in razpošiljajo svoje blago v Opatjevo, Novi Sad in Temišvar, od tu pa gre blago dalje na Poljsko, v Rusijo in Turčijo. V ta namen so si 1. julija 1807 oskrbeli voz za prevažanje po hrvaški poštni cesti od Varaždina do Maribora in to tedensko vsak petek. Preden je Avstrija odstopila obaša in Ilirijo Franciji, je bila ptujska tranzitna trgovina daleč pomembnejša. Ko so po pariškem miru 1814 omenjeni kraji z Dalmacijo vred zopet pripadli Avstriji, se je za v bodoče povečala možnost ugodnega razvoja ptujske trgovine.

Ostali Ptujčani se preživljajo z vinske trgovine, s posevkom in obrtjo. V zadnjih letih so se vid-

Še en potpis s ptujskega območja

Avstrijski pesnik in pisatelj Johann Gabriel Seidl (1804—1875) nam je v svojih »Potovanjih skozi Tirolsko in Štajersko« sredi 19. stoletja opisal tudi ptujsko mesto in njegovo okolico. Razen zgodovinskih in narodopisnih podatkov z Dravskega polja in njegovega središča opisuje Seidl tudi pot v Haloze, kjer raste žlahtna trta. O njej praví, da močno vpliva na dobro ali slabo razpoloženje ondotnega prebivalstva. V slabih vinskih letih haloško ljudstvo ni nič kaj dobre volje. Slovenske gorice hvali potpisec kot nepretrgan vrt, kjer naletiš na vino-građništvo, gozd, poljedelstvo, živalstvo in čebelarstvo v tesni povezavi. (Dalje prihodnjč)

Višja komercialna šola v Mariboru

Na zadnjem zasedanju je Ljudska skupščina LRS sprejela zakon o ustanovitvi višje komercialne šole. Sedež šole bo v Mariboru, kjer je pripravljali odbor s pooblastitvijo šolskega odbora, ki je že razpisal vpis in učna mesta.

Ker je vedno več povpraševanj glede višje komercialne šole in se gospodariki krogi živo zanimajo zanjo, naj v olajšavo orientacije mladini in zaposlenim, ki se želijo komercialno izobraziti, v kratkem obrazložimo nekaj značilnosti nove šole.

Višja komercialna šola v Mariboru bo imela razne oddelke: zunanja trgovina, notranja trgovina, bančništvo, industrija, pomorstvo, zavarovalstvo itd. Letos pričnete z delom le dva oddelka, in sicer zunanjetrgovinski in industrijski. Študij je možen reden in izreden. Letos bo vpisanih po 40 rednih in 50 izrednih slušateljev v vsak oddelk. Predavanja bodo za redne slušatelje dopoldne, za izredne slušatelje pa bo šola organizirala od časa do časa posebne seminarje, ki bodo trajali več dni ali celo tednov. Jasno je, da bodo profesorji izdali za svoj predmet skripti in navedli literaturo, da bodo lahko izredni in redni slušatelji snov proučevali in se pripravljali na izpite. Študij bo trajal štiri semestre. Izpiti bodo posamično in izpitnih ročic, ki bodo razpisani. Po končanem četrtem semestru bo skupinski izpit kot diplomski izpit, ki obsega štiri izpite, in sicer iz tistih predmetov, ki so najvažnejši za oddelk. Po opravljenem diplomskem izpitu prejme slušatelj diplomu, ki mu daje naziv višji komercialist, slušatelju zunanjetrgovskega oddelka pa pravico za vpis v zunanjetrgovinski register. Študij in predavanja bodo kot na univerzi s poudarkom na seminarjih in praktičnem znanju.

Za vsak predmet šolski odbor določa potrebno število ur za seminar in pravtako tudi čas trajanja seminarja za izredne slušatelje ter način izdajanja skript in učbenikov.

Zunanjetrgovinski oddelk višje komercialne šole ima sledeče predmete:

- V I. letniku:
- osnove ekonomske teorije,
 - osnove gospodarskega prava,
 - obveznostno pravo,
 - družboslovje,
 - blagoznanstvo s tehnološko,
 - gospodarska geografija,
 - trgovinsko obratostvoje,
 - računovodstvo,
 - gospodarsko računstvo,
 - zunanja trgovina FLRJ,
 - angleščina obvezno in še en tuji jezik po izbiri.

V II. letniku je 13 predmetov. Industrijski oddelk višje komercialne šole ima sledeče predmete:

- V I. letniku:
- osnove ekonomske teorije,
 - osnove gospodarskega prava,
 - obveznostno pravo,
 - družboslovje,
 - blagoznanstvo s tehnološko,
 - gospodarska geografija,
 - računovodstvo,
 - ekonomika FLRJ,
 - angleščina,
 - gospodarsko računstvo.

V II. letniku je 10 predmetov. Slušatelj, ki nimajo predpisane šolske izobrazbe, lahko polagajo sprejemni izpit iz slovensčine, zemljepisa, matematike in tujega jezika, na katerem morajo pokazati znanje, ki je potrebno za redno spremljanje predavanj na višji komercialni šoli, to se pravi znanje na ravni gimnazije.

Diplomski izpit v zunanjetrgovinskem oddelku tvorijo sledeči predmeti: mednarodni ekonomski odnosi, mednarodni plačilni promet, tehnika poslovanja zunanje-

trgovinskih podjetij in mednarodni transport; v industrijskem oddelku pa: organizacija komercialne službe, pogodbe blagovnega prometa, transport blaga in proučevanje tržišča. Vsi ostali predmeti se polagajo posamično ob koncu semestra, ko se predmet izpredava.

Končna višja komercialna šola daje zaključeno izobrazbo za komercialno službo, omogoči pa seveda tudi nadaljevanje študija na ekonomski fakulteti.

Za zdaj bo šola imela svoj sedež v Mladinski ulici 9, kjer je bila doslej klasična gimnazija, dokler ne bo dograđena nova stavba za to šolo v Razlagovi ulici.

Nesreča ne počiva

Niže navedeni so v ptujski bolnišnici ali so bili na zdravljenju v njej zaradi raznih poškodb.

Poškodbe na glavi: Vinko Hojnik, Pobrežje 105 (nekdo ga je udaril s kolom), Stefanija Hlepec, Kidričevo 8 (poškodbe po glavi v prepiru), Milan Vidovič, Skorba 66 (nekdo ga je s kolom po glavi), Slavko Drobnič, Draženci 51 (nekdo ga je napadel), Franc Fridauer, Ptuj, Zagreška c. 18 (avtomobilska poškodba po glavi in nogi).

Poškodbe prsnega koša: Josip Vuznek, Macelj 17 (nekdo ga je zabelo z nožem v prsi).

Poškodbe rok: Pavel Šešerko, Kidričevo 8 (stroj mu je poškodoval roko), Janez Pundrak, Rakovci 52 (mlatilnica mu je odrezala roko), Jože Volgemut, Očkar 128 (mlatilnica mu je poškodala roko), Marjeta Šnajder,

Ljubljana (poškodba s sekiro), Avgustin Vidovič, Vel. Varnica 34 (mlatilnica mu je poškodovala roko), Jernej Fišer, Doklice 6 (mlatilnica mu je poškodovala roko), Otilija Slodnjak, Juršinci 45 (padla z drevesa).

Poškodbe nog: Jože Sek, Brebrovnik 66 (padel s kolesom), Ivan Krabonja, Ljubljana (obstreljen), Franc Golob, Zlatoličje 114 (poškodba s koso), Alojz Arnuš, Gabernik 5 (padel s skednja), Franc Kovačič, Orešje 8 (poškodovan v napadu nanj), Franc Lovrec, Zlatoličje 91 (poškodba s sekiro), Roza Šprager, Središče 110 (padla), Janez Bezjak, Muretnici 52 (padel s skednja), Marija Filipič, Pršetinci 45 (poškodba z žebljem), Jurij Pal, Borislavci 14 (izpah), Borut Svetelšek, Makole 12 (padel z drevesa).

Radiotelevizija Ljubljana Radijski program

Dnevni spored za nedeljo, dne 25. avgusta 1959

6.00—6.30 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevni koledar. 6.30 Reklame. 6.40 Prirreditve dneva. 6.45 Vedri zvok. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 7.15 Dvajset minut s Knečko godbo. 7.35 Za ljubitelje popevk. 8.00 Mladinska radijska igra — Milica Kitek: Murenček s cvetne poljane (ponovitev). 8.53 Poje komorni zbor iz Celja. 9.10 Zabava matice. 9.45 Bedriča Smetana: Trije odlomki iz opere »Prodana nevesta«. 10.00 Še pomnite, tovariši... Alojz Ravbar: a) Smola pa taka, b) Brihta in Gliha. 10.30 Iz domače skrinje. 11.30 Nace Grom: Kosmet danes in jutri. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.15 Reklame. 15.30 Laska glasba s orkestrom Hermanna Hagedstedt. 16.00 Humoreska tega tedna. 16.20 Naš kopalniški koncert. 17.00 60 minut športa in glasbe. 18.00 Reportaža z današnjega srečanja na Rogu. 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Nedeljski intervju. 21.00 Športna reportaža. 21.10 Scene iz Fouchetijeva Oicnada. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Plesna glasba. 23.00 Poročila in pregled tiska. 23.10 Popevke na tekočem traku. 23.35 Jurij Gregorc: Godalni kvartet v E-duru. 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Neustrašen in vztrajen borec

Nadaljevanje in konec

Zadnja kurirska pot

Prvega decembra 1943 je bil Franci skupaj z Vutejem in Ivanom Peternelom zopet na tvegani poti. Tokrat ni bilo sreče. Pod gradom Boštanjem pri Zagradcu so padli v zasedo belih. Nanje so streljali z vseh strani. Vse okrog je bila čistina. Umaknili so se v potok in čepeli v vodi. Krogle so vse pogosteje padale med nje. Vuteja je zadel smrtni strel. Franci in Peternel sta začela streljati. Boj je trajal 3 ure. Domačini iz bližnjih hiš, ki so ga opazovali, so ju občudovali, kako junaško sta se borila do zadnjega diha. Ko je streljanje potihnilo, je bil Franci ranjen v lice in v vrat. Pri sebi je imel gazo, vendar si zaradi izgube krvi sam ni mogel več pomagati. Izkrvavel je ter umiral pri zavesti, da mu nihče več ne more pomagati. Domačini so vse tri pokopali v bližini potoka. Ko so čez nekaj dni partizani osvobodili kraj, so padle prenesli na travnik blizu pokopališča Zalno. Od tu so Franceta prepeljali v skupen grob padlih borec in talcev v Grosuplju, kjer je pokopan.

Franc Čuček je bil vzor vztrajnega, požrtvovalnega in junaškega borca. Slava njegovemu spominu!

Rudi Ilec

Splav je zlo, ki ga socializem mora odpraviti

Da bo čimširši krog naše javnosti seznanjen z vsebino razprave dr. Jožeta Potrča o »SPLAVU KOT ZLU, KI GA MORA SOCIALIZEM ODPRAVITI«, objavljene na str. 8 dnevnika »Delo« št. 107 z dne 18. avgusta t. l. si jo dovoljujemo ponatisniti in s tem omogočiti bralcem našega tednika, da bodo lažje sodelovali v boju za trajno rešitev tega problema in ta rešitev je odprava potrebe po splavu.

V »Delu« sta izšla dva polemična članka, ki naj pojasnita, kaj je s splavom in o čem je pravzaprav razpravljala Ljudska skupščina. Nastala je namreč popolna zmeda ne samo v tem vprašanju, ampak predvsem, kakšno je socialistično stališče v tem vprašanju. Zelim se omejiti samo na to edino vprašanje in tako prispevati k boju za socialistične odnose, za enakopravnost in za socialistično moralo. Vprašanje splava namreč ni zgolj medicinsko, ampak tudi eminentno etično vprašanje. Hkrati je neizogibno povedati nekaj besed o razmerju med moralo in pravom. Uvodoma naj omenim, da iz mojega govora v skupščini ni bila omenjena borba zdravnikov-komunistov v predvojni Jugoslaviji. S svojimi principielnim stališčem smo na zdravniškem kongresu leta 1935 popolnoma uspešni. In zakaj? Nismo se borili za nobeno

liberalizacijo, ne za legalizacijo splava nasploh, ki smo ga proglasili za družbeno zlo, ampak le za medicinsko in socialno indikacijo. Seveda takratni režim o kakšni socialni indikaciji ni hotel niti slišati. Šele v novi Jugoslaviji je socialna indikacija priznana. Toda, kaj to pomeni? To pomeni, da se splav še vedno smatra za zlo, ki se tolerira v toliko, v kolikor je družba nesposobna, da odpravi vse vzroke, ki ga rodijo. To pomeni, da se moramo z vsemi silami boriti za odpravo vzrokov. Da je vsak splav bolj ali manj škodljiv za telesno, še bolj pa za duševno zdravje žene, to je zdaj splošno znano in priznano. In če je absolutna dolžnost socialistične družbe, da se bori za zdravje slehernega člana, potem je jasno, da se mora naša družba z vsemi silami boriti za profilakso. Profilaksa splava torej ni samo zdravstvena dolžnost, ampak tudi moralna, saj je nemoralno (vsaj za socialistične pojme), če komu škodiš na telesnem in duševnem zdravju. Torej mora biti zlo, ki bi nastalo iz odklonitve splava mnogo večje, kakor škoda po samem splavu. Tu je smisel medicinske in socialne indikacije.

Splav. Če ta ideal še ni uresničen, ne govori to proti idealu, saj se najlepše ideje najpremenitnejših ljudi, ki jih je dalo človeštvo, lahko uresničijo šele v socializmu, oziroma komunizmu. Že naša družba pa je dolžna, da se bori za pogoje, v katerih bodo ti ideali uresničljivi. Danes je že mogoče splav silno omejiti. Prvič je socialni položaj ljudstva boljši kot v kapitalizmu. Kulturni standard mogočno raste. Drugič, kontracepcija je dostopna sleherni ženi. To zadnje seveda šele v principu. Vložiti je potrebno ogromno naporov, organizacijskih, vzgojnih, pa tudi materialnih, da bo postala profilaksa vsesplošna.

Danes presojaajo prednost nekega družbenega reda po najrazličnejših kriterijih. Osnovni kriterij je seveda hitrost rasti produktivnosti. Mi Jugoslavoanci smo pa upravičeno ponosni ne samo na porast družbenega bogastva, ampak na razvoj socialističnih (tovariških) družbenih odnosov, za katere se borimo, kot nobeno drugo ljudstvo na svetu. Gre nam za humanizem, za enakopravnost med ljudmi, za odpravljanje vseh oblik družbenega zla, kot je kriminal, prostitucija, alkoholizem, pa tudi splav, in moški privilegij napram ženskam. Znano je, kako ogorčeno je žigosal Lenin žensko nenaenakopravnost. Boj za enakopravnost je ljudem že nekoliko razumljiv,

čeprav je debata v skupščini dokazala tudi nasprotno. Tako je nekí poslanec zagovarjal absolutno pravico do splava, češ, da bi potem premagali predsodke glede nezakonske matere. Seveda bi ta predsodke neverjetno okrepili, če bi dovolili vsaki nezakonski materi, da izgine plod pri aborterji in še bolj potrdi, da je nezakonsko rojstvo sramota. Nezakonski otroček je pa bi bili navdušeni, da bi se tako poceni znebili vsake odgovornosti. Da, bilo je potrebno v skupščini šele dokazovati, da to ni nikakšna enakopravnost, če mora eden (t. j. ženska) nositi vse posledice, celo riziko smrti, drugi pa čisto nič. Ali ni to antisocialistična zvožnja? »Čuden občutek je tu nujen, čeprav ni treba zaradi tega obsojati tovarišev, če jim pač pojem ženske enakopravnosti in docela jesen.

Socialistična moralna ali etična čustvovanje je in mora biti višje od buržoaznega. Zato pa je potrebna vzgoja, ne samo ekonomsko in politično delo, ampak dosledno socialistično vzgojno delo, ki ima za cilj vsestransko razvitega, svobodnega, ustvarjalnega človeka, ki se čuti pred družbo odgovornega.

Iz spoštovanja do človeka in do življenja izvira vsa naša politika, ki je moralna, moralna v socialističnem smislu. Če spoštujemo rastline in živali, tako da se smatra za vandalizem, če uničiš redke rože, koliko bolj zahteva socialistična moralna, da spoštuješ kličoče življenje človeka. Kako pa-

radokсно zveni, če slišiš, da so hitlerjevske zverine včasih ljubile živali, ali da so bili hitlerjevski zdravniki proti vivisekciji, a so vedno evoško mučili in uničevali ljudi, celo ženske in otroke.

Naša moralna pa je dosledna, borimo se za tak družbeni red, ki bo omogočil resnično spoštovanje življenja nasploh, prav posebno pa še človeškega življenja. Zato se tudi vprašanje splava lotevamo z vso resnostjo socialističnega pojmovanja življenja, seveda pa tudi z vsem realizmom. Da napravimo majhno analogijo: Smo proti ubijanju človeka, proti smrtni kazni, proti vojni. Vemo pa, da šele socializem po svoji zmagi v svetovnem merilu lahko uresniči vse te ideale. Danes pa lahko ustvarjamo šele pogoje za to.

Ko smo torej pred leti s kazenskim zakonom prepovedali splav nasploh in določili kazni za aborterje, ne pa tudi za ženske, ki si dajo napraviti splav, smo s tem jasno povedali, da splav moralno obsojamo, da pa kaznujemo le aborterje, ki opravljajo nedovoljene splave v glavnem le iz koristoljublja. Ker se pa splav ne da z nobenim dekretom odpraviti, še prav posebno ne, če delujejo močni družbeni vzroki, zato smo tudi rekli, da se hočemo boriti proti splavu z drugimi, s socialističnimi sredstvi. A to je vzgoja, izobrazba, posebno zdravstvena in preventivna, ki jo predstavlja sodobna kontracepcija. Hkrati vzgojamo mladino za resno pojmo-

nje ljubezenskega življenja in v spoštovanju zakonske zveze in v ljubezni do družine in otrok.

Diskusija o splavu pa nam dokazuje, koliko preživelih in socialističnih pogledov je še pri nas. Če bi naša mladina samo v vprašanju splava zavzela resnično socialistično stališče, bi to že bil velik uspeh socialistične vzgoje. Takšna vzgoja lahko nadomesti tone tako imenovane »seksualne vzgoje« literature, s katero hočemo danes mladini čimprej odkriti vse skrivnosti zakonske postelje, češ, da je to najvažnejše v socialistični vzgoji.

Seveda je potrebno poznati anatomijo in fiziologijo, tudi psihologijo ženske, toda danes, ko se borimo za socialistične družbene odnose, je neprimerno važnejše kakšni so odnosi med spoloma. Prav na tem področju si moramo prizadevati, da ustvarimo zares enakopravnost.

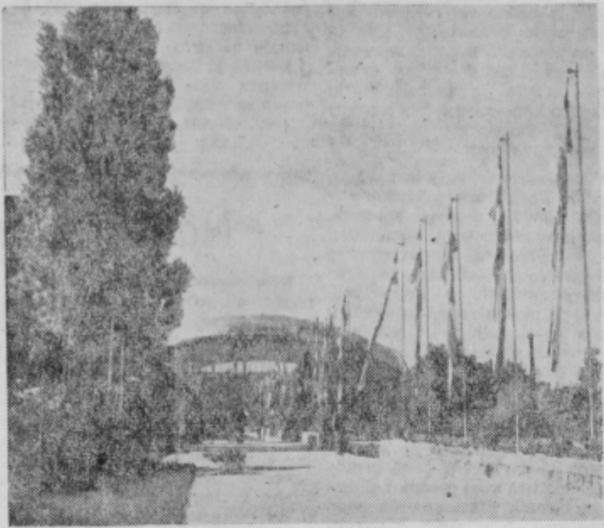
V dveh skupščinskih odborih je prišla res ta tendenca do izražanja, ki je ZIS in skupščina nista mogla sprejeti, namreč da se v principu vsaki (!) ženi omogoči splav. Kakor da je splav nekaj dobrega, kot recimo šolanje, a ne družbeno zlo, proti kateremu se vsi narodi borijo, kajpak različno, eni bolj s paragrafom, drugi bolj s kulturnimi sredstvi!

Na Češkem, se sliki, da so do lani ostro preganjali splav in kaznovali aborterje in žene, zdaj pa so šli v drugi ekstrem: vsaka, ki lahko plača, sme abortirati. Seveda ni ne eno, ne drugo socialistično. (Dalje prihodnjč)

Za vsakogar nekaj zanimivega

700 VZORCEV VIN na mednarodnem vinskem sejmu v Ljubljani

Vsako leto v začetku septembra je v Ljubljani mednarodni vinski sejem. Na lanskem sejmu je bilo razstavljenih 618 najboljših vinskih vzorcev iz 17 držav vseh kontinentov. Vsakoletna mednarodna komisija za ocenjevanje vin, ki jo sestavljajo strokovnjaki iz Velike Britanije, ZSSR, Nemčije, Avstrije, Madžarske, Romunije, Italije in Jugoslavije ocenjuje in nagradjuje v sklopu ljubljanskih mednarodnih sejmov najboljše vinske vzorce. Doslej je bilo skupno podeljenih že 1707 diplom ter 355 zlatih, 1045 srebrnih ter 327 bronastih kolajn.

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani

Kot najmočnejši center mednarodne vinske trgovine v Jugoslaviji postaja Ljubljana tudi center tradicionalnih vsakoletnih mednarodnih vinskih sejmov. Tako bo letos v Ljubljani, od 28. avgusta do 6. septembra, že peti povojni, torej jubilejni mednarodni sejem vin. V zvezi s tem je predviden obsežen in zanimiv program.

Razen tradicionalnega ocenjevanja in nagrajevanja najboljših vinskih vzorcev in žganih alkoholnih pijač po mednarodni komisiji bodo najboljša vina posa-

meznih sort po določenih pogojih prejela letos še naslov »Sampion 59« ter poseben časten trak s tem napisom k zlati kolajni.

Za sejem so razstavljavci iz posameznih držav poslali že skoraj 400 vzorcev vin, v kratkem pa pričakujejo še 300 vzorcev.

Skromni začetki košarke v Ptujju

Slovenski šport št. 1 je vsekar košarka, saj so v tej panogi slovenski športniki najuspešnejši v jugoslovanskem merilu. Ljubljanska študentska ekipa »Olympia« bo letos po vsej verjetnosti zopet osvojila državno prvenstvo. Tudi med ptujskimi študenti je košarka zelo priljubljena, saj je to zelo hitra, smiselna igra, polna duhovitih potez in nudi igralcem mnogo razvedrila. Tudi ostala ptujška mladina se čedalje bolj zanima za košarko in se vsa dan pridruži študentom, ki trenirajo na breškem igrišču ob študentih.

Vendar je videti, da bo ostalo le pri teh skromnih začetkih, kajti nikogar ni v Ptujju, ki bi povezal mladino v trden košarkarski klub. To velja predvsem za športno društvo »Drava« in TVD »Partizan«. Dobro bi bilo, da bi dali ptujskemu športu več prostosti, več razgibanosti. Otrsti pa bi se bilo treba tudi togosti in mrtvila. Društvu, ki bi se zavzelo za razvoj košarke v Ptujju, bi z vsemi močmi pomagala košarkarska pozveza v Mariboru.

Doslej se je izkazala le breška mladina, ki je s poizkušnim delom sama zgradila prvo košarkarsko igrišče v Ptujju. Za marsikaj se mora zahvaliti tudi profesorju telovadbe Jožetu Zeglu. Breška mladina je začela z osvajanjem osnovnih elementov košarkarske igre in je za začetek pokazala zadovoljive uspehe.

Zal pa se med njimi v zadnjem času zaradi svojevoljnega ravnanja nekaterih preveč ambicioznih igralcev pojavljajo prvi znaki razpada. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi prevzelo organizacijo trdno in sposobno vodstvo, ki bi načrtno širilo košarko med širše sloje naše mladine in ki bi takšne nešportne pojave v kati zatrla.

Torej, temelje je zgradila mladina sama, za nadaljnji razvoj košarkarske igre v Ptujju pa so odgovorna športna društva, ki naj mladino dalje načrtno usmerjajo in jim pomagajo pri razvoju.

Žrtvenik na Moravskem

Blizu Mikulovca na južnem Moravskem so našli pri proučevanju spodnjih plast starega slovanskega naselja (iz 7. in 8. stoletja) figurice ljudi in živali iz žgane gline. Nekateri kipeci so fantastično oblikovani in je težko ugotoviti, katero živalsko vrsto predstavljajo. Ravnatelj arheološkega inštituta pri češkoslovaški znanstveni akademiji dr. Pouřilik meni, da gre za pomembno odkritje poganskega žrtvenika, ki bo z nove strani osvetlil kult starih Slovanov.

Robot kot prodajalec

Na razstavi strojev v Lausanni (Švica) so pokazali elektronski stroj, ki lahko postreže s sto potrošnimi predmeti. Prodaja najrazličnejše blago, na primer tekočine v steklenicah, povrtnino, meso, sladkor, kavo, sprejema pa kovance vseh vrst ter seštevava in po potrebi tudi vrača drobič. Kdor vrže v avtomat napačni kovance, dobi denar nazaj. Elektronskega prodajalca je izdelal švicarski strokovnjak Zündel iz Züricha.

Ladijski motor 20.000 KS

V tovarni ladijskih motorjev na Škotskem so izdelali Dieslov motor, ki ima 20.000 KS. Namenjen je za čezoceansko ladjo »City of Melbourne«, ki bo vzdrževala redno zvezo med Anglijo in Avstralijo. Motor tehta 720 ton, dolg pa je okoli 22 metrov.

Plamen namesto svedra

Skupina sovjetskih inženirjev je izdelala nov stroj za vrtanje železne rude. Ta stroj vrta z močnim plamenom. Medtem ko so po dosedanjih sistemih lahko prevrtali le 20 cm rude v 24 urah, je prevrta novi stroj v istem času 7,5 metra.

Veliki zid

Veliki zid, ki je speljan čez ozemlje srednjeazijskih sovjetskih republik, je bil zgrajen pred več kot 2000 leti in v osmem stoletju, kakor so menili doslej. To je najnovjša ugotovitev sovjetskih arheologov. V nasprotju s kitajskim zidom ta zid, ki obsega Uzbekistan, Tadžikistan in Turkmenistan, spočetka ni bil celota, marveč je sestavljen iz več delov. Te so zgradili takratni prebivalci, da bi ščitili zelenice in kulturo v njih, ki je bila pozneje uničena.

Rojstva, poroke in smrti

Dečke so rodile: Frček Ivana, Apače 109 — Stanka; Marinčič Jožeta, Ormož — dečka; Toplak Elizabeta, Kidričevo 12 — dečka; Slatič Roza, Podvinci 48 — dečka; Munda Marija, Grinčiči 33 — dečka; Knez Hedvika, Cirkovce 14 — dečka; Kmetec Marija, Kidričevo 37 — Bojana; Brenholz Matilda, Mezgovci — Marjana.

Deklice so rodile: Toš Neža iz Kicarija — Marijo; Veg Miroslava, Ptuj — deklco; Meznarič Elizabeta, Zabovci 43 — Marijo; Slatič Julijana, Dragovič 6 — deklco; Golob Ana, Zagorčiči 4 — deklco; Skaza Alojzija, Ptuj — Lidijo; Žerak Magdalena, Lovrenc 86 — deklco; Kacjan Ana, Trniče 32 — Ljubico; Bezjak Matilda, Hajdoše — Ljudmilo.

Smrti: Marinčič Iva iz Desteronika 11. roj. 1895, umrla 7. avgusta 1959; Čeh Katarina, Ptuj, Nova cesta 6, roj. 1887, umrla 4. avgusta 1959.

Poroke: Poročila sta se Zagar Anton iz Ptujja, Ljutomerska 15, gozdarski tehnik — Vaupotič Friderika, Ptuj, Gregorčičev drevored, uslužbenka.

Mesini kino Ptuj

Od 21. do 23. avgusta ljubljanski barvni glasbeni film s tednikom »Casta Diva«.
Predstave dnevno ob 18. in 20. uri, ob nedeljah pa ob 16., 18. in 20. uri.

Od 25. do 27. avgusta švedski film »Nasmeh poletne noči«.
Predstave dnevno ob 18. in 20. uri.

Kino Dornava

22. in 23. avgusta češki film »Krakati«.

Kino Muretinci

22. in 23. avgusta ameriški film »Ura obup«.

V naših rekah velikanski zakladi

Jugoslavija ima velikanski zaklad v svojih rekah. Izračunano je, da bi popolnoma izkoriščena moč naših rek lahko dajala toliko elektrike, ki bi opravila delo 224 milijonov delavcev. To se pravi, da bi vodne elektrarne dajale na leto 140 milijard kilovatnih ur električne energije, medtem ko sedanje elektrarne dajejo komaj okrog 5 milijard kilovatnih ur. Med evropskimi deželami ima le še Norveška več neizkoriščenih vod.

elektrarn sploh ni gradila. Srednjeveliko falsko elektrarno so zgradili tujci za svoj dobiček. Zato šele zdaj posegamo v veliko naravno zakladnico. Tudi v Sloveniji bomo v prihodnje gradili nekaj večjih vodnih elektrarn, čeprav je moč Drave med Mariborom in Dravogradom že dobro izkoriščena. V načrtu je, da bomo gradili na Dravi med Mariborom in Središčem še tri elektrarne. Celovrstno elektrarno pa bo v prihodnosti treba zgraditi še na Savi, dalje eno na Idrijci, pa na Notranjski Reki, na Planinskem polju, na Pohorju itd.

Graditev vodnih elektrarn pa je seveda zelo draga in zamudna. Stara Jugoslavija večjih vodnih

PAJDAŠA

Pariška klateža sta brez cvenka v žepu in se sprehajata ob Seini. Nenadoma opazita na bregu tablo, kjer piše: »500 frankov nagrade dobi vsakdo, ki reši koga, ki bi se utapjal.« Sledi takojšen sporazum; Pierre se vrže v reko, od koder naj bi ga Louis rešil, da bi si potem razdelila nagrado.

Pierre kliče na pomoč, toda Louisu se kar nekam ne da za njim v vodo. Pierre grgrajoč zakliče:

— Hej, podvizaj se, saj veš, da plavam kot kamen!

Louisu pa se še vedno ne mudi:

— Počakaj še kakšno minuto! Prej nisva opazila, da na koncu table piše: »Tisoč frankov nagrade pa tistemu, ki najde in potegne iz vode truplo utopljenca...«

Tanin in stroncij 90

Japonska znanstvenika Ukaji in Obajasi trdita, da je tanin kot ena poglavitnih sestavin čaja učinkovito sredstvo proti radioaktivnemu stronciju 90. Povedala sta, da bosta o svojih rezultatih poročala na letni skupščini farmakološkega združenja v Cincinnatiju (ZDA). Poskusi na miših so pokazali, da tanin znatno pospešuje izločanje stroncija 90 iz obsevanega organizma. Izločena točka za njune raziskave je bilo spoznanje, da so se žrtve atomskega sevanja v Hirošimi in Nagasakiju bolje počutila, če so pili čaj.

»Saponia« uči prati z detergenti

Propagandni oddelek tovarne »Saponia« je organiziral 17. in 18. avgusta t. l. v ptujskem gledališču predavanje s praktičnim prikazovanjem uporabe detergentov te tovarne pri pranju volnenih predmetov. Za predavanje je bilo med ptujskimi in okoliškimi gospodinjami precejšnje zanimanje. To priložnost je podjetje izkoristilo in razdelilo ženam precej propagandnih paketičev pralnih ptaškov »Saponie«.

Z vztrajno propagando in zalaganjem ptujskih specerijskih trgovin z izdelki »Saponie« je uspelo tej tovarni najti vrsto odjemalcev izdelkov njenega imena, ki se dajo v gospodinjstvu s pridom uporabiti. Enako predavanje in pranje kot v Ptujju so pripravili tudi za Mursko Soboto, kamor so odpotovali 18. avgusta.

Opozorilo

Opozorjam vsakogar, da nisem plačnica dolgov za mojim možem Alojzom Petrovičem iz Hrastovca št. 61, pošta Zavrč.

NEŽA PETROVIČ

Ptujcani!

V kratkem bo v Ptujju kvalifikacijska nogometna tekma med reprezentancama ribičev in lovcev. Mojskrska igra lovcev in ribičev vam zagotavlja velik športni užitek! Nadaljnje podrobnosti sledijo v prihodnji številki.

Oh, ti šmentana jama . . .

»To je pa krasna zadeva, tale jama sredi mesta in sicer na najprometnejšem kraju. Saj veš, kaj mislim: to je tista jama na križišču sedmih cest ob železniški zapornici na Ormoški cesti, tam, kjer se končuje lepa asfaltirana cesta od novega mostu. Na tem mestu je prej stala hiša z globoko kletjo. To jama skušajo zasuti, ampak gre prav počasi. Vsak dan (ali pa tudi ne) pripeljejo en voz materiala. Če bo šlo tako naglo, bo jama v dveh letih zasuta.«

Pred nekaj dnevi je našel na dnu te jame svoje zatočišče vinski bratec, ki je na lepem zakolovratil vanjo. In potem je kar tam obležal in zaspal. Drugo jutro so ga zbudili prvi sončni žarki. Skobalca se je iz jame in šel svojo pot. Nekoga poznejša večera pa se je iz jame slišalo pritajeno šepetanje. Šel sem slučajno mimo in pogledal čez rob jame: dva zaljubljenca sta stala v jami, se objemala in poljubljala.«

Oh, ti šmentana jama . . .

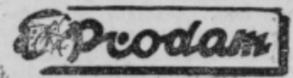
N. K.

Objave in oglasi

GOSPODINSKO POMOČNICO takoj sprejemem. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista.

REDNEGA KNJIGOVODJO z večletno prakso sprejemem. Krojaštvo »Moda«, Ptuj.

ITALIJANSKO KOLO prodam. Naslov v upravi lista.

NOVI FOTOAPARAT Retina 1b prodam. Naslov v upravi lista.

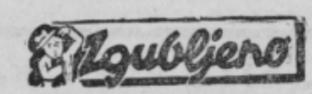
HISO Z GOSPODARSKIM POSLOP-JEM, 2 ha zemlje in lep sadonosnik prodam. Naslov v upravi.

CIRKULARKO na električni pogon prodam. »Vrtnarstvo«, Majcen Jakob, Ptuj, Ljutomerska 12.

KOZOLEC, 20 m dolg, 5 m širok, prodam za 150.000 d.n. Naslov v upravi.

PRODAMO manjše kmetijske stroje in elektromotorje. Pravico do nakupe ima tudi privatni sektor. Kmetijska zadruga Gorisnica-Gajevci.

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOP-JEM in 2,5 ha zemlje v Sp. Veljavliaku 20 prodam.

NOV GUMIJAST ŠKORENJ je bil najden. Naslov v upravi.

OTROŠKO POSTELJO kupim. Lukman, Ptuj. Tovarna avtomobilske opreme.

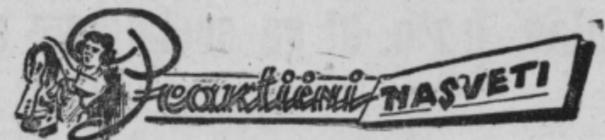
Preklíc

Kos Marko in Marija, pos. v Bukovcih 27, obžalujeva in preklícujeva žaljivke, ki sva jih izrekli napram Zavec Marjeti, Bukovci št. 177, ter se ji zahvaljujeva, da je odstopila od kazenskega pregona.

Zahvala

Ko zapuščam s svojo družino Ptuj zaradi odselitve v Stuttgart, se tem potom poslavljam od vseh prijateljev in znancev iz Ptujja in Ormoža ter se jim zahvaljujem za vso naklonjenost in pozornost, ki so mi jo izkazovali v času našega enajstletnega bivanja in življenja v Ormožu in Ptujju. Vsem želim tudi v bodoče mnogo vsestranskih uspehov.

Siegler Matija z družino

Debelosti ne moremo zdraviti brez diete. Z nobeno telovadbo, ne z masažo ne moremo doseči večjega efekta, ki bi bil trajen, če hkrati ne držimo diete. Za odstranjevanje debelosti poznamo več diet. Vazno je izbrati tako dieto, ki ustreza zdravstvenemu stanju in ki jo človek lahko dalje časa vzdrži. Prehajati od ene diete na drugo ne kaže, ker je potem trud zaman. Če debel človek hoče shujšati, potem se mora predhodno posvetovati s svojim zdravnikom.

je zajtrk izdaten. H kosilu naj pride človek miren. Če pa to ne gre, naj pred kosilom nekoliko lieže, da se organizem pomiri. Tedaj bo kosilo mnogo lažje prebavljalo. Če imate težave s prebavo, potem je priporočljivo, da po kosilu ležite za kakih 20 minut z vročim grelcem na želodcu. V vsakem drugem primeru pa je priporočljivo po kosilu telovaditi. Najbolje je izprehajati se kakšne četrt ure.

Če hočete shujšati, pijte čim manj tekočin. Dobro je popiti zjutraj in zvečer skodelico kamilčnega čaja brez sladkorja in v kratkih požirkih. Veliko pozornost je treba posvetiti prebavi. Če prebava ni v redu, je zelo težko uspešno držati se diete. Prebavo uredimo s prehrano, po potrebi pa s kamilčnim čajem. Razna čištilna sredstva niso priporočljiva.

OGLAŠUJE V
PTUJSKI TEDNIK